

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/43/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6108215933
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Podhorová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6108215933.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Podhorovej a sudkyň JUDr. Evy Dzurikovej a JUDr. Anny Snopčokovej, v spore žalobkyne: O. E. T., nar. XX. XX. XXXX, trvale bydlisko A. XX, A., zastúpená JUDr. Ivan Jurčišin, advokát, so sídlom Mlynská 26, Košice, proti žalovanému 1/ SPAS INVEST, s. r. o., so sídlom Bušovce 124, Bušovce, IČO: 36 046 078, žalovanému 2/ GROUPAMA GARANCIA Biztosító Zrt., so sídlom Október 6, Utca 21051 Budapešť, Maďarská republika, konajúce prostredníctvom slovenskej organizačnej zložky GOUPAMA GARANCIA poisťovňa, a. s., pobočka poisťovne z iného členského štátu so sídlom Miletičova 21, Bratislava, IČO: 48 236 060, zast. JAVOR - TOKÁR, advokátska kancelária, s. r. o., so sídlom Stará Vajnorská cesta 37, Bratislava, IČO: 36 246 750, o náhradu škody, o odvolaní žalovaného 2/ proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 20C/116/2008-371 z 18. 10. 2018, takto

rozhodol:

I. Me n í rozsudok Okresného súd Banská Bystrica č. k. 20C/116/2008-371 z 18. 10. 2018 v napadnutom výroku III. a v závislom výroku V. tak, že:

- konanie voči žalovanému 1/ z a s t a v u j e;
- žalovaný 2/ j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni titulom zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 4.545,80 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

II. Žalovaný 2/ j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni náhradu trov prvoinštančného konania v celom rozsahu v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške trov konania.

III. Žalovanému 2/ náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Banská Bystrica, ako súd prvej inštancie (ďalej len „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“), napadnutým rozsudkom prvou výrokovou vetou uložil žalovanému 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni titulom bolestného sumu 1.738,10 Eur s 8,5 % úrokom z omeškania z tejto sumy od 01. 07. 2008 do zaplataenia, druhou výrokovou vetou uložil žalovanému 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni titulom zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 9.091,60 Eur v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia. Treťou výrokovou vetou žalobu v prevyšujúcej časti ohľadne úroku z omeškania 8,5 % ročne zo sumy 9.091,60 Eur zamietol. Štvrtou výrokovou vetou zastavil čiastočne konanie vo výške bolestného 12.300,40 Eur s úrokom z omeškania 8,5 % ročne zo sumy 12.300,40 Eur od 01. 07. 2008 do zaplataenia. Piatou výrokovou vetou rozhodol, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/, 2/ vo výške 100 % s tým, že sú povinní zaplatiť túto náhradu trov spoločne a nerozdielne. Šiestou výrokovou vetou rozhodol, že znalec MUDr. Vladimír Majerík má nárok na náhradu znalečného voči žalovaným 1/, 2/ v celom rozsahu s tým, že žalovaní 1/, 2/ sú povinní zaplatiť tieto trovy spoločne a nerozdielne v lehote 3 dní odo dňa rozhodnutia o ich výške.

2. Okresný súd rozhodoval o nároku žalobkyne na náhradu za bolesť a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z., keď v konaní nebolo sporné, že pri dopravnej nehode utrpela žalobkyňa poškodenie zdravia, pričom dopravnú nehodu spôsobil vodič žalovaného 1/ ako zamestnanec. V konaní bolo tiež zistené, že žalovaný 2/ ako poisťovňa plnil žalobkyni náhradu za bolesť v rozsahu 885 bodov v sume 333.490,- Sk, úhradu za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti sumu 1.870,- Sk a 6.101,- Sk škodu na šatstve. Zároveň titulom ďalšieho bolestného za 35 bodov sumu 14.102,20 Sk a z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia 547.987,80 Sk za 1360 uznaných bodov. Pokiaľ ide o ďalšiu uplatnenú náhradu bolestného, kde predmetom žaloby ostala suma 1.738,10 Eur za 130 bodov v zmysle znaleckého posudku, žalovaná 2/ žalobu nerozporovala, nárok podľa znaleckého dokazovania uznala.

3. Pokiaľ ide o nárok za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej „SSU“), žalobkyňa požadovala náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu zvýšenia o 50 % vo výške 9.091,60 Eur za 1360 bodov. Okresný súd poukázal na účel odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia ako jednej zložky nároku poškodeného na náhradu škody na zdraví podľa § 444 OZ - napraviť následky škody na zdraví, ktoré majú trvalý charakter a preukázateľne nepriaznivý vplyv na uplatnenie poškodeného v živote, v spoločnosti, najmä na uspokojenie jeho životných a spoločenských potrieb, vrátane výkonu doterajšieho povolania, vzdelávanie a možnosti uplatniť sa v rodinnom, politickom, kultúrnom a športovom živote, a to vzhľadom na vek poškodeného v čase vzniku škody na zdraví. Podľa odôvodnenia okresného súdu odškodnenie za SSU musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti, keď účelom náhrady za SSU je kompenzácia aj majetkovej ujmy, ktorá spočíva v zhoršení situácie poškodeného v spoločnosti. Súd tak priznal žalobkyni nárok na zvýšenie SSU o 50 % s poukazom na § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z., vychádzal z lekárskeho posudku, z vyjadrenia žalobkyne, z vyjadrenia svedkov (jej manžela a brata). Poukázal na to, že v konaní nebol namietaný stanovený počet bodov za SSU podľa lekárskeho posudku, a pokiaľ žalovaní 1/, 2/ tento nárok neuznávali, tvrdili len, že žalobkyňa nepreukázala dôvody hodné osobitného zreteľa, čo však bližšie nekonkretizovali tvrdiac len, že jej takáto náhrada neprináleží, je neprimeraná a priznáva sa napríklad vtedy, keď je osoba odkázaná na starostlivosť inej osoby alebo vylúčená z bežného života. Po vykonaní dokazovania dospel súd prvej inštancie k záveru, že je dôvodné žalobkyni priznať uplatnený nárok, to znamená zvýšiť SSU o 50 %, keď bol zistený u žalobkyne pokles jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %, po roku práceneschopnosti jej bol priznaný invalidný dôchodok, ktorý bol prehodnotený a znížený a znížená pracovná schopnosť na 50 %. Súd tak mal za to, že u žalobkyne boli zistené dôvody hodné osobitného zreteľa, keď bola uznaná invalidnou na 50 %, nevie sa zamestnať a zaradiť do pracovného pomeru. Pred dopravnou nehodou bola riadne zamestnaná, vykonávala účtovnícke práce, podľa uvedenia žalobkyne a svedkov na vysokej odbornej úrovni. Bola zdravá, neliečila sa na žiadne ochorenia a po dopravnej nehode sa jej život, či už pracovný, spoločenský alebo bežný zmenil, v podstate je odkázaná vo viacerých činnostiach na iné osoby, nemôže sa venovať žiadnym športovým aktivitám, žiadnym záľubám, prestala navštevovať spoločenské podujatia, pracovať v záhrade, potrebuje pri viacerých činnostiach pomoc. Potrebuje sa podopierať, mať istotu v pohybe, trpí neustále bolesťami. Žalobkyňa poberá opatrovateľský príspevok, stará sa o postihnutú sestru, inú prácu si nie je schopná zabezpečiť. Pravidelne chodíeva na vyšetrenia, má problémy s chrbticou, chodíeva na vyšetrenia s hlavou, má problémy s pamäťou a trpí arytmiou srdca.

4. V časti úroku z omeškania súd žalobu zamietol z dôvodu, že táto povinnosť zaplatiť sumu zodpovedajúcej zvýšeniu odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia vzniká až na základe súdneho rozhodnutia. Pokiaľ ide o čiastočné zastavenie konania o nároku bolestného, došlo k späťvzatiu v tomto rozsahu, so súhlasom žalovaného 2/.

5. O trovách konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP a priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania z priznanej sumy s tým, že v tomto rozsahu bola úspešná a pokiaľ došlo k späťvzatiu žaloby, bolo to z dôvodu, že došlo zo strany žalovaného 2/ k plneniu.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný 2/ odvolanie, a to konkrétne voči výroku II. a V. rozsudku. Poukázal na odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP namietajúc, že rozhodnutiu súdu prvej inštancie vychádza z nesprávnych skutkových zistení a z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na to, že náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia stanovená

lekárom už v základnej výmere na základe počtu bodov predstavuje kompenzáciu za nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb, čo znamená, že už základné bodové hodnotenie zohľadňuje okolnosť, že poškodený je vplyvom následkov utrpeného zranenia obmedzený vo svojich možnostiach. Pri hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne v dôsledku zranení utrpených pri predmetnej dopravnej nehode posudzujúci lekár nevyužil možnosť zvýšiť bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia na dvojnásobok, čo mu umožňuje zákon a ohodnotil ho len v rozmedzí sadzieb, ktoré zákon jednotlivým položkám dovoľuje. Vzhľadom na to je žalovaný toho názoru, že zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia o 50 % tak, ako rozhodol súd prvej inštancie, nie je dôvodné. Nie je možné prehliadať, že už samo základné bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia zohľadňuje obmedzenie poškodeného pri jeho spoločenskom uplatnení, ako aj v bežnom živote, primerané zvýšenie SSU potom predpokladá existenciu ďalších skutočností umožňujúcich záver, že toto obmedzenie poškodeného nemožno vyjadriť len základným odškodnením. Zvýšenie SSU na najvyššiu možnú hranicu 50 % je prípustné len vo výnimočných prípadoch hodných osobitného zreteľa. V zmysle judikatúry súdov je navýšenie SSU o najvyššiu možnú mieru možné priznať len poškodeným s najťažšími následkami, kedy zostanú pripútaní na lôžko, plne odkázaní na pomoc iných, ktorí nedokážu vykonávať ani základné životné úkony, sú úplne izolovaní nielen od akéhokoľvek spoločenského, športového, kultúrneho ale aj citového života (poukázal na rozsudky Krajského súdu Nitra sp. zn. 6Co/206/2016 zo dňa 31. 05. 2017, Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 1Cz/60/88 z 31. 10. 1988). Zároveň žalovaný 2/ uviedol, že nerozporuje, že by žalobkyňa neutrpeľa zhoršenie kvality jej života, avšak nie je možné toto zhoršenie posudzovať uvedenou mierou najvyššie prípustného zvýšenia o 50 %. Nezľahčuje situáciu žalobkyne, objektívne však je potrebné uznať, že v reálnom živote je množstvo prípadov, kedy je SSU oveľa závažnejšie ako v prípade žalobkyne. Žalobkyňa pritom bola najprv uznaná za invalidnú v rozsahu 70 %, po roku bola jej miera invalidity prehodnotená a priznaná v rozsahu 50 %, a zároveň jej bolo doporučené sa zamestnať. Aj to je dôvod, pre ktorý žalovaný 2/ nepovažuje rozhodnutie za správne. V prípade žalobkyne nešlo o prípad najťažších stavov ako napríklad pri rozhodnutí NS SR sp. zn. 3Cdo/74/2005. Žalobkyňa si po predmetnej dopravnej nehode založila rodinu, má deti a manžela, o ktoré sa stará, pri bežných činnostiach nie je odkázaná na pomoc iného. Môže chodiť, vykonávať bežné životné úkony a začlenila sa do spoločnosti. Navyše sa stará o chorú sestru, za čo poberá opatrovateľský príspevok. Aj to svedčí o tom, že v prípade žalobkyne nemožno vidieť dôvod na maximálne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/212/2010, kde Najvyšší súd tiež vyslovil názor, že uznanie invalidity v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. je jedným, nie však jediným prípadom osobitného zreteľa, pri splnení ktorého môže súd náhradu za SSU zvýšiť najviac o 50 %. Aj keď žalobkyňa bola uznaná za invalidnú a sú u nej dané dôvody hodné osobitného zreteľa, tieto však nie je možné pričítať v najvyššej možnej miere 50 %, pretože sú u nej aj také skutočnosti, ktoré preukazujú určitú mieru uplatnenia žalobkyne v spoločnosti aj po poškodení jej zdravia v dôsledku predmetnej dopravnej nehody. Vzhľadom na názor žalovaného 2/ o nesprávnosti druhého výroku napadnutého rozsudku je potrebné považovať za nesprávne aj rozhodnutie vo výroku V. o trovách konania. Navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Žalobkyňa vo vyjadrení k podanému odvolaniu navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil. K tvrdeniu žalovaného 2/ uviedla, že ak keď posudzujúci lekár možnosť zvýšiť bodové hodnotenie SSU na dvojnásobok nevyužil, medicínske hľadisko je len jedným z viacerých hľadísk a v danom prípade je potrebné zvážiť aj iné hľadiska a okolnosti zakladajúce vznik nároku. Ako je v rozsudku podrobne rozpísané, žalobkyňa utrpela v dôsledku nehody rozsiahle zranenia s trvalými následkami, pri odstraňovaní a liečení mala v prevažnej miere stredne silné a silné bolesti. Bola hospitalizovaná v nemocnici a päťkrát operovaná. Počas pobytu v nemocnici bol obvyklý život obmedzený závažne dlhodobo a prakticky bola úplne odkázaná na iné osoby. Po prepustení do domáceho liečenia bola taktiež závažne a dlhodobo obmedzená, kedy väčšinu základných životných úkonov nemohla vykonávať sama. Poškodenie zdravia v dôsledku nehody neodvratne zasiahlo do jej spôsobu života a je nezanedbateľným kritériom pri hodnotení všetkých okolností prípadu. Žalobkyňa nikdy nebude existovať a fungovať v takom zdraví ako pred týmto zásahom do jej života, bude vždy pociťovať bolesť prameniacu zo spôsobených zranení. Poškodená bola v tom najprirodzenejšom, najzákladnejšom a najpotrebnejšom ľudskom postavení. Ani regenerácia síl počas spánku nie je u nej bezproblémová, aj tu pociťuje bolesti, a to nielen fyzické ale aj psychické. Žalobkyňa neutrpeľa poškodenie zdravia len z hľadiska zdravotného, resp. medicínskeho ale aj z hľadiska estetického. Traumu utrpela v najlepšom životnom období (v čase úrazu mala 36 rokov), táto psychická trauma nie je vyčísliteľná, a preto by odvolací súd pri zvažovaní, či žalobkyňa patrí alebo nepatrí zvýšenie

sťaženia spoločenského uplatnenia v najvyššej možnej miere, t. j. 50 %, mal vychádzať nielen z hľadiska medicínskeho ale aj z hľadiska ľudského. Žalobkyňa je totiž prakticky vylúčená z ďalšieho plnohodnotného života, vo veku 48 rokov, teda na vrchole svojich pracovných síl je výrazným spôsobom zasiahnutá do jej bežného života po stránke pracovnej, osobnej, spoločenskej, športovej aj kultúrnej. Navrhuje napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

8. Žalovaný 2/ vo svojej replike k podanému vyjadreniu zotrváva na svojom názore, že zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia o 50 % považuje za v tomto konaní nepreukázané. Takéto zvýšenie SSU je možné len vtedy, ak výsledky vykonaného dokazovania preukazujú, že poškodený utrpel poškodenia s najťažšími následkami, ktoré ho vylučujú z bežného života, prípadne takýto poškodený je úplne odkázaný na pomoc druhých. Názor, ktorý žalobkyňa uviedla v odvolaní nepreukazuje jej tvrdenie. Žalobkyňa ani počas súdneho konania nepredložila žiadne také lekárske správy, z ktorých by bol možný záver, že ťažkosti, ktoré má v súčasnosti, sú výlučne spôsobené len predmetnou dopravnou nehodou, že je prípad osobitného zreteľa s poukazom na najvyššiu možnú mieru pri posudzovaní zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia. Podľa samotného vyjadrenia počas konania na súde prvej inštancie sa toho času riadne stará o svoju rodinu, ďalej sa stará aj o svoju nevládnú sestru, môže chodiť a vykonávať bežné životné potreby. Aj keď žalobkyňa pri dopravnej nehode utrpela mnohopočetné poškodenie jej zdravia, nepreukázala však, že jej patrí zvýšenie sťaženia SSU o 50 % tak, ako toto požadovala. Rozhodnutie o zvýšení na najvyššiu možnú mieru preto žalovaný 2/ naďalej poukazuje za nesprávne, nemajúce oporu vo vykonanom dokazovaní a prieciacie sa judikatúre týkajúcej sa tejto problematiky.

9. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej „CSP“), preskúmal vec v medziach daných ust. § 379 a § 380 CSP bez nariadenia pojednávania v súlade s § 385 ods. 1 CSP a contrario. Rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku s poukazom na ust. § 388 CSP zmenil, keď nebol dôvod pre jeho potvrdenie ani pre jeho zrušenie.

10. Odvolací súd predovšetkým zistil, že žalovaný 1/, ktorý bol v priebehu konania pred súdom prvej inštancie v konkurze, zanikol výmazom z obchodného registra ex offio dňom 5. marca 2019, čo je zároveň deň, kedy spis s odvolaním bol predložený odvolaciemu súdu.

11. Vzhľadom na uvedené odvolací súd s poukazom na ust. § 64CSP veta druhá konanie voči tomuto žalovanému 1/ zastavil.

12. Následne odvolací súd pristúpil k preskúmaniu správnosti napadnutého rozsudku v rozsahu uplatneného a priznaného nároku za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 50 %-ného navýšenia v zmysle ust. § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z., kde súd prvej inštancie, ako bolo uvedené vyššie, dospel k záveru, že sú v tomto prípade na strane poškodenej žalobkyne dôvody hodné osobitného zreteľa umožňujúce priznať takúto mieru navýšenia náhrady za SSU.

13. Podľa § 5 ods. 1 a 5 zákona č. 437/2004 Z. z. pri určení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa vychádza z celkového počtu bodov, ktorým sa bolesť alebo sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotilo v lekárskom posudku (§ 7 a § 8). V prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť o 50 %.

14. Podľa § 383 CSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní sám.

15. S poukazom na citované zákonné ustanovenie odvolací súd konštatuje, že okresný súd, ako súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav tak, ako tento popísal v odôvodnení napadnutého rozsudku, odvolací súd nezistil dôvod ani na doplnenie ani na zopakovanie dokazovania. Odvolací súd teda vychádza zo skutkového stavu, v zmysle ktorého žalobkyňa pri dopravnej nehode utrpela závažné poškodenie zdravia (polytraumu, hemoragický šok ťažkého stupňa, krvácanie na zadný list pobrušnice a ďalšie ťažké zranenia). Sťaženie spoločenského uplatnenia bolo ohodnotený počtom bodov 1360 (za ktoré žalovaný 2/ žalobkyňu dobrovoľne plnil plnú náhradu). V konaní bolo zistené, že v dôsledku úrazu spôsobeného dopravnou nehodou bol pokles schopnosti žalobkyne vykonávať zárobkovú činnosť vyčíslený v rozsahu 75 %, bola uznaná za invalidnú a bol jej priznaný invalidný dôchodok. Po roku bol jej zdravotný stav prehodnotený a bola opätovne posúdená jej znížená pracovná

schopnosť na 50 %. V dôsledku úrazu došlo u žalobkyne k strate hybnosti bedrových kĺbov, kolien a členkov, čo jej podstatným spôsobom sťažilo možnosť hýbať sa samostatne, vylúčená u nej je dlhá chôdza, chodí s oporou a podľa medicínskych prognóz nie je predpoklad výrazného zlepšenia. Má o 1 cm kratšiu pravú nohu, trpí neustálymi bolesťami, nemôže kľačať, čupieť, neunesie ťažšie bremená, nemôže pracovať v záhrade, pri nákupoch a domácich prácach potrebuje pomoc. Problémy má aj s chrbticou, s hlavou, má problémy s pamäťou, trpí arytmiou srdca. Následkom opakovaných transfúzií má poruchu zrážanlivosti krvi.

16. Okrem takýchto negatívnych zistení (konkrétne uvádzaných v napadnutom rozsudku pod odsekmi 14, 17, 18, 19, 20 a 34) však v konaní bolo zistené aj to, že žalobkyňa po nehode a následnom liečení a rehabilitácii si založila rodinu, má 8 ročného syna a tiež 5 ročné dvojčatá (v zmysle jej vyjadrenia na pojednávaní 03. 05. 2018). Pretože nedokáže sa zamestnať iným spôsobom, nemôže vykonávať predošlú prácu účtovníčky, stará sa o postihnutú sestru a poberá tiež opatrovateľský príspevok.

17. Už tieto uvedené a zistené skutočnosti svedčia o tom, že žalobkyňa nie je úplne vyradená ani z osobného, ani z pracovného života, aj keď odvolací súd v žiadnom prípade nezľahčuje skutočne závažné poškodenie zdravia žalobkyne. Je bez akýchkoľvek pochybností zjavné, že poškodenie zdravia žalobkyne bolo veľmi závažné, postihlo žalobkyňu v mladom veku 36 rokov, jej život sa zmenil zásadným spôsobom a aj vzhľadom na pretrvávajúce ťažkosti možno konštatovať, že u žalobkyne existujú dôvody na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia.

18. Zároveň však odvolací súd vzhľadom na prv uvedené konštatuje, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil otázku primeranosti priznanej výšky mimoriadneho zvýšenia náhrady za SSU. Samotné dôvody, ktoré vedú k záveru o existencii dôvodov pre mimoriadne zvýšenie odškodnenia však nemožno stotožňovať s nárokom na jeho navýšenie až o maximálnu možnú mieru, teda 50 %. Tu odvolací súd musí poukázať na ustálenú súdnu prax, v zmysle ktorej „maximálne navýšenie o 50 % je možno priznať len poškodeným s najťažšími následkami, keď zostanú pripútaní na lôžko, plne odkázaní na pomoc iných, ktorí nedokážu vykonávať ani základné životné úkony, sú úplne izolovaní nielen od akéhokoľvek spoločenského, športového alebo kultúrneho života, ale aj od sexuálneho a citového života“ (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/126/2014). Odvolací súd musí konštatovať, že až takéto závažné následky poškodenia zdravia u žalobkyne v dôsledku utrpeného úrazu pri dopravnej nehode neboli.

19. Ako už bolo uvedené, žalobkyňa si mohla aj po nehode založiť rodinu, je matkou troch detí, navyše sa stará o postihnutú sestru, za čo poberá opatrovateľský príspevok. Preto nemožno v jej prípade poškodenie zdravia považovať za také, že by bola vylúčená z rodinného života, nie je nesebestačná, aj keď potrebuje pomoc s niektorými činnosťami. Nejde teda o najzávažnejšie možné sťaženie spoločenského uplatnenia sa v živote odôvodňujúce plné navýšenie náhrady za SSU v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. Odvolací súd tak po zohľadnení následkov, ktoré žalobkyňa utrpela v dôsledku dopravnej nehody, s prihliadnutím na vek, ktorý mala v čase dopravnej nehody, obmedzenia v živote zo zdravotného (fyzického aj psychického) hľadiska, obmedzenia v osobnom, spoločenskom, kultúrnom, či športovom živote, dospel k záveru, že u žalobkyne existujú mimoriadne dôvody pre zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, nie však v najvyššom možnom rozsahu, preto zmenil napadnutý rozsudok tak, že toto zvýšenie priznal v rozsahu 25 %, ktoré vzhľadom k všetkým zisteným obmedzeniam u žalobkyne považoval za primerané stupňu poškodenia zdravia žalobkyne tak, aby rozhodnutie zároveň splnilo aj atribút spravodlivosti. V zmysle ust. § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. úvaha súdu nie je celkom voľná, právny predpis túto usmerňuje tým, že rámcovo stanovuje predpoklady pre vznik nároku na základnú výmeru odškodnenia a tiež hľadiská, ktoré treba mať na zreteli. Pokiaľ zákon stanovuje rozpätie príslušného zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia až o 50 %, je nepochybné, že rozsah zvýšenia tejto náhrady musí byť diferencovaný, diferenciácia musí vystihovať individuálne okolnosti každého jednotlivého prípadu. To znamená, že je potrebné brať do úvahy individuálne potreby, životné zameranie, mieru angažovanosti poškodeného v najrozmanitejších sférach života, odlišnosť v miere závažnosti poškodenia zdravia, keď obmedzenie poškodeného sa nevyhnutne prejaví aj v diferencovanom prístupe k zvýšeniu tejto náhrady. Súd pri rozhodovaní o zvýšení náhrady za SSU musí zohľadniť tie stránky, ktoré sú spoločné pre život všetkých ľudí, bežné životné úkony (staráť sa o hygienu, stravovanie, obliekanie, žiť rodinným životom, realizovať sa v partnerskom vzťahu, mať deti), a tiež tie, ktoré sú osobitné u každého zvlášť vzhľadom na jeho spoločenské dovtedajšie pôsobenie. Tieto stránky pri určovaní adekvátneho zvýšenia náhrady

musia byť zohľadnené tak, že ich vzájomná jednota vyjadrí primeranosť priznanej náhrady k povahe následkov poškodenia zdravia.

20. Odvolací súd pri zohľadnení všetkých týchto do úvahy prichádzajúcich okolností posudzovaného prípadu potom dospel k záveru, že súd prvej inštancie porušil zásadu primeranosti, keď priznal zvýšenie o najvyššiu možnú mieru 50 % náhrady SSU, preto odvolací súd podľa § 388 CSP zmenil napadnutý rozsudok tak, že priznal žalobkyni mimoriadne zvýšenie náhrady za SSU, avšak nie v rozsahu požadovaných 50 %, ale len v rozsahu 25 %, v zostávajúcej časti jej návrh zamietol. Odvolací súd dôvody zistené a uvádzané súdom prvej inštancie pre priznanie mimoriadneho zvýšenia náhrady za SSU - mladý vek poškodenej, strata niekoľkých rokov, keď poškodená v mladom veku namiesto založenia rodiny, budovania kariéry, využívania možností kultúrneho, spoločenského, športového vyžitia sa musela podrobiť viacerým (aj bolestivým) operačným zákrokom, rehabilitáciám a jej stav, hoci sa čiastočne upravil, sa už nevrátil do predošlého, pred utrpenou nehodou, akceptoval pre priznanie nároku na mimoriadne zvýšenie odškodnenia, avšak v nižšom rozsahu (25 % navýšenia), ktorý považoval pri zohľadnení všetkých relevantných skutočností za primeraný a spravodlivý.

21. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie tak, že podľa § 396 ods. 2 CSP rozhodol o náhrade trov prvoinštančného konania tak, že žalobkyni priznal plnú náhradu trov konania, avšak z priznanej náhrady (podľa § 255 ods. 1 CSP), pokiaľ ide o náhradu trov odvolacieho konania, rozhodol odvolací súd o tejto náhrade podľa § 262 ods. 1 CSP tak, že úspešnej sporovej strane, žalovanému 2/, ktorý by inak mal právo na náhradu trov odvolacieho konania vzhľadom na zmenu rozhodnutia, s prihliadnutím na mimoriadne okolnosti tejto veci s poukazom na § 257 CSP však žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, keď za takéto okolnosti majúce osobitnú a mimoriadnu povahu považoval práve osobnú situáciu na strane žalobkyne, zároveň však konštatoval aj jej čiastočný úspech na konaní, keď hoci nepriznal najvyššiu možnú mieru zvýšenia tohto sťaženia, priznal však tento nárok v rozsahu polovice, to znamená 25 %-né zvýšenie sťaženia SSU.

22. Rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním senátu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).